

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВДЕННО-СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

17.08.2021

Дніпро

№ 54/32-р/к
Справа № 54/29-21

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції

Комунальним підприємством «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» Кропивницької міської ради» нерозміщено наочної інформації про надання фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, що призвело до обмеження конкуренції на ринку надання ритуальних послуг.

За результатами розгляду справи № 54/29-21 адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України визнала бездіяльність комунального підприємства «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» Кропивницької міської ради», яка полягає у нерозміщенні наочної інформації про надання фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

Відповідача зобов'язано припинити порушенням законодавства про захист економічної конкуренції шляхом забезпечення у доступному для огляду місці, у якому проводиться оформлення замовлень на організацію та проведення поховання померлого, надання замовнику наочної інформації про надання фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади згідно з Типовим положенням про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709.

Адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 54/29-21 про

порушення комунальним підприємством «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» Кропивницької міської ради» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», та подання Відділу досліджень і розслідувань в Кіровоградській області від від 16.07.2021 № 54-03/93п,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Південно-східним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (далі – Відділення) розглянуто заяву фізичної особи-підприємця Головахи Сергія Володимировича (далі – ФОП Головаха С.В.) від 04.12.2020 б/н щодо не виконання умов договору комунальним підприємством «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» (далі – КП «Ритуальна служба»).
- (2) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 12.03.2021 № 54/29/рп/к розпочато розгляд справи № 54/29-21 за ознаками вчинення КП «Ритуальна служба» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели або можуть призвести до недопущення конкуренції на ринку ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади.
- (3) Головою Відділення надіслано КП «Ритуальна служба» вимоги про надання інформації від 05.01.2021 № 54-02/21 та від 16.04.2021 № 54-02/1452.
- (4) Листами від 21.01.2021 № 12/1 та від 21.05.2021 № 86/2 КП «Ритуальна служба» надало відповіді на вимоги про надання інформації від 05.01.2021 № 54-02/21 та від 16.04.2021 № 54-02/1452 та від 16.04.2021 № 54-02/1452.
- (5) Головою Відділення надіслано Виконавчому комітету Кропивницької міської ради (далі – ВК Кропивницької міської ради) вимогу про надання інформації від 05.01.2021 № 54-02/22.
- (6) Листом від 21.01.2021 № 315/21-0514 ВК Кропивницької міської ради надав відповідь на вимогу про надання інформації від 05.01.2021 № 54-02/22.
- (7) Листом від 19.07.2021 № 54-02/2643 ФОП Головахі С.В. направлено копію Подання з попередніми висновками у справі від 16.07.2021 № 54-03/93п.
- (8) Листом від 21.07.2021 б/н ФОП Головаха С.В. надав Відділенню відповідь на Подання з попередніми висновками.
- (9) Листом від 19.07.2021 № 54-02/2644 КП «Ритуальна служба» направлено копію Подання з попередніми висновками у справі від 16.07.2021 № 54-03/93п.
- (10) На Подання з попередніми висновками КП «Ритуальна служба» не надало своїх клопотань, зауважень, пояснень.
- (11) 17.08.2021 Відділенням проведено слухання у справі за участю представників

Відділення. ФОП Головаха С.В. та представники КП «Ритуальна служба» на слухання у справі не з'явилися.

2. СТОРОНИ

- (12) Заявник – фізична особа-підприємець Головаха Сергій Володимирович (далі – ФОП Головаха С.В., Заявник або Відповідач).
- (13) Як вбачається із відомостей щодо ФОП Головаха С.В., які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, основним видом його діяльності є організування поховань і надання суміжних послуг (код КВЕД 96.03).
- (14) Тобто, ФОП Головаха С.В. є суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (15) Відповідач – комунальне підприємство «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» Кропивницької міської ради» створене на базі комунального підприємства «Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» (далі – КП «Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування»), яке у свій час було створене згідно з рішенням виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 02.12.1992 № 807, та згідно з рішенням Кіровоградської міської ради від 31.01.2006 № 1719, перейменовано на комунальне підприємство «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування», та відповідно до рішення Кропивницької міської ради від 02.02.2021 № 73, перейменовано на комунальне підприємство «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» Кропивницької міської ради» (далі – КП «Ритуальна служба» або Відповідач).
- (16) КП «Ритуальна служба» є правонаступником КП «Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» та є ритуальною службою.
- (17) КП «Ритуальна служба» діє на підставі Статуту (нова редакція затверджена рішенням Кропивницької міської ради від 02.02.2021 № 73).
- (18) Згідно із розділом 1 Статуту КП «Ритуальна служба» є унітарним комунальним підприємством, заснованим на власності Кропивницької міської територіальної громади. Власником КП «Ритуальна служба» є Кропивницька міська рада, уповноваженим власником є орган управління КП «Ритуальна служба» - Головне управління житлово-комунального господарства Кропивницької міської ради.
- (19) Відповідно до статті 78 Господарського кодексу України, статті 169 Цивільного кодексу України, статті 60 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» КП «Ритуальна служба» має статус комунального підприємства.
- (20) КП «Ритуальна служба» здійснює свої повноваження відповідно до Закону України «Про поховання та похоронну справу» від 10.07.2003 № 1102-IV (далі – Закон № 1102-IV).
- (21) Відповідно до частини першої статті 8 Закону № 1102-IV організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами

виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.

- (22) Згідно з пунктом 3 частини п'ятої статті 8 Закону № 1102-IV органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції створюють ритуальні служби.
- (23) Як визначено частиною першою статті 10 Закону № 1102-IV, надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону № 1102-IV, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (24) Відповідно до пункту 1 Типового положення про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709 (далі – Типове положення), ритуальна служба в Україні – це спеціалізоване комунальне підприємство, що створюється органом місцевого самоврядування в порядку, установленому Законом № 1102-IV.
- (25) Згідно з пунктами 8 і 8.1 Типового положення ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання.
- (26) Крім того, пунктом 2 рішення Міської ради міста Кропивницького від 29.03.2018 № 1572 «Про визнання таким, що втратило чинність рішення Кіровоградської міської ради від 28.02.2006 № 1734» визначено: КП «Ритуальна служба» при укладанні договорів з суб'єктами господарювання незалежно від форм власності, які надають ритуальні послуги та здійснюють поховання померлих громадян у м. Кропивницькому, керуватися Типовим положенням.
- (27) Тобто, на КП «Ритуальна служба» покладено функції ритуальної служби у межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади та обов'язок укладати договори про надання ритуальних послуг, відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону № 1102-IV, із суб'єктами господарювання незалежно від форм власності.
- (28) Як встановлено пунктом 2.1.2. Статуту, КП «Ритуальна служба» створено з метою найбільш повного задоволення потреб населення в ритуальних послугах та насичення ринку України товарами та послугами високої якості. Відповідно до пункту 2.2.1. Статуту предметом діяльності КП «Ритуальна служба» є організація поховання померлих і надання ритуальних послуг згідно з договором-замовленням на організацію та проведення поховання.
- (29) Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи адміністративно-господарського управління та контролю – суб'єкти господарювання, об'єднання, інші особи в частині виконання ними функцій управління або контролю в межах делегованих їм повноважень органів влади чи органів місцевого самоврядування.
- (30) Отже, КП «Ритуальна служба» згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є органом адміністративно-господарського управління та контролю.

3. ОПИС РИНКУ НА ЯКОМУ ВІДБУЛОСЯ НЕДОПУЩЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ

- (31) Об'єктами дослідження є:
- КП «Ритуальна служба», створене органом місцевого самоврядування;
  - суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у територіальних межах міста Кропивницького.
- (32) З урахуванням положень Закону № 1102-IV та підзаконних нормативних актів: надавачами (постачальниками, виробниками) послуг є суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у територіальних межах міста Кропивницького за видом економічної діяльності - КВЕД 96.03 «Організування поховань і надання суміжних послуг».
- (33) Листом від 21.01.2021 № 12/1 КП «Ритуальна служба» надало інформацію про виконавців послуг, з якими укладені договори про надання ритуальних послуг, а саме з:
- товариством з обмеженою відповідальністю «Ритуал – Кіровоград» (25006, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Архангельська, 84, ідентифікаційний код 33428617);
  - товариством з обмеженою відповідальністю «Фенікс-АС» (25014, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Мурманська, 29, ідентифікаційний код 20640210);
  - фізичною особою – підприємцем Половий Г.О. (25031, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Генерала Жадова, 28, корп. 1, кв. 46, ідентифікаційний номер 2624911015);
  - фізичною особою – підприємцем Денисенком В.Ю. (27620, Кіровоградська обл., Кропивницький р-н, с. Аджамка, вул. Радянська, 75, ідентифікаційний номер 2469200339);
  - фізичною особою – підприємцем Федішовим І.В. (25031, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Генерала Жадова, 21, корп. 1, кв. 72, ідентифікаційний номер 2832913959);
  - фізичною особою – підприємцем Нікітіним Б.М. (25006, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Покровська, 30, кв. 5, ідентифікаційний номер 3390610012);
  - фізичною особою – підприємцем Дядиком М.П. (25006, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, просп. Винниченка, 3, кв. 73, ідентифікаційний номер 2640804258);
  - фізичною особою – підприємцем Алмаєвою Ю.О. (25030, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, вул. Шатила, 3, кв. 58, ідентифікаційний номер 3045023329);
  - фізичною особою – підприємцем Дубровою Г.І. (25009, Кіровоградська обл., м. Кропивницький, пров. Західний, 22, ідентифікаційний номер 2093705141);

- ФОП Головахою С.В.

Отже, ринок ритуальних послуг у межах м. Кропивницького є конкурентним.

- (34) Товарними межами ринку є ритуальні послуги, що надаються суб'єктами господарювання, які здійснюють господарську діяльність на ринку ритуальних послуг у територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади.
- (35) Територіальними (географічними) межами ринку ритуальних послуг є територія Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади.
- (36) Часовими межами ринку ритуальних послуг є період 2020 року та січень-липень 2021 року.
- (37) Адміністративні бар'єри. Суб'єктам господарювання всіх форм власності Закон № 1102-IV надає право на надання послуги згідно з необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, однак встановлено обов'язкову умову, виконання якої надасть право легально працювати на ринках ритуальних послуг, а саме, суб'єкт господарювання повинен укласти договір, із дотриманням порядку його укладання, з ритуальною службою.
- (38) Порядок укладання вказаного договору визначено пунктом 8 Типового положення.
- (39) Ще однією умовою легітимної роботи на ринку ритуальних послуг як для ритуальних служб, так і для суб'єктів господарювання є те, що вартість послуг повинна бути встановлена виконавчими органами сільської, селищної, міської ради.
- (40) Економічні бар'єри. Необхідною умовою для діяльності на ринках, яку можна віднести до економічних бар'єрів, є наявність у надавачів послуг матеріально-технічної бази персоналу, що володіє знаннями у сфері поховання.

4. НОРМАТИВНЕ-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИТУАЛЬНИХ ПОСЛУГ

- (41) Законом № 1102-IV визначено загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих.
- (42) Відповідно до статті 1 Закону № 1102-IV, поховання – це діяльність відповідних органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб у межах повноважень, визначених цим законом, а також суб'єктів господарювання, спрямована на:
  - забезпечення належного ставлення до тіла (останків, праху) померлого;
  - забезпечення права громадян на захоронення їхнього тіла відповідно до їх волевиявлення, якщо таке є;
  - створення та експлуатацію об'єктів, призначених для поховання, утримання і збереження місць поховань;
  - організацію і проведення поховань померлих та/або загиблих;
  - надання ритуальних послуг, реалізацію предметів ритуальної належності.
- (43) Згідно з статтею 2 Закону № 1102-IV поховання померлого - комплекс заходів та обрядових дій, які здійснюються з моменту смерті людини до поміщення труни з тілом або урни з прахом у могилу або колумбарну нішу, облаштування та утримання місця поховання відповідно до звичаїв та традицій, що не суперечать законодавству.

- (44) Ритуальні послуги - послуги, пов'язані з організацією поховання та облаштуванням місця поховання.
- (45) Згідно з частиною першою статті 8 Закону № 1102-IV організація діяльності в галузі поховання померлих здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері житлово-комунальної політики України, іншими центральними органами виконавчої влади, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та їх виконавчими органами.
- (46) Відповідно до частини п'ятої статті 8 Закону № 1102-IV органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції, зокрема, створюють ритуальні служби.
- (47) Згідно з частиною першою статті 9 Закону № 1102-IV ритуальні служби – спеціалізовані комунальні підприємства, що створюються органами місцевого самоврядування в порядку, встановленому законом, з метою здійснення організації поховання померлих і надання ритуальних послуг, передбачених необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, передбаченим пунктом 2 частини другої статті 8 Закону № 1102-IV.
- (48) Згідно з частиною першою статті 10 Закону № 1102-IV надання ритуальних послуг відповідно до необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, передбаченого пунктом 2 частини другої статті 8 Закону № 1102-IV, здійснюється ритуальними службами або за договором суб'єктами господарювання інших форм власності. **Вартість таких послуг встановлюється в порядку і в межах, встановлених законодавством, виконавчим органом сільської, селищної, міської ради.**
- (49) Надання ритуальних послуг, не передбачених зазначеним переліком, а також виготовлення предметів ритуальної належності здійснюється за цінами, встановленими за згодою сторін.
- (50) Відповідно до статті 12 Закону № 1102-IV особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідоцтва про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.
- (51) Ритуальні послуги надаються за плату згідно з договором-замовленням, крім випадків, передбачених законом.
- (52) Виконавець може надавати ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг. Цей перелік затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального господарства.
- (53) Згідно з пунктом 5 Типового положення ритуальна служба відповідно до покладених на неї завдань зобов'язана:
- укладати договори-замовлення на організацію та проведення поховання (далі – договір-замовлення);
  - організувати поховання померлих згідно з договорами-замовлення.

- (54) Відповідно до пункту 6 Типового положення ритуальна служба забезпечує у доступному для огляду місці, у якому проводиться оформлення замовлень на організацію та проведення поховання померлого, надання замовнику наочної інформації стосовно, зокрема:
- виконавців послуг, з якими укладені договори про надання послуг, їх адреси та режиму роботи;
  - переліку ритуальних послуг із зазначенням вартості, особливостей та термінів виконання замовлення;
  - необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг із зазначенням вартості, особливостей та термінів виконання.
- (55) Згідно з пунктом 8 Типового положення ритуальна служба забезпечує укладання договорів із суб'єктами господарювання у порядку, який визначено у цьому пункті.
- (56) Відповідно до пункту 8.1 Типового положення суб'єкт господарювання, що виявив бажання працювати на ринку ритуальних послуг, має подати до територіальної ритуальної служби відповідну заяву щодо укладання договору про надання ритуальних послуг на ім'я її керівника та долучити до заяви (засвідчені в установленому порядку копії) такі документи:
- копію довідки про включення до ЄДРПОУ для юридичної особи або довідки про присвоєння ідентифікаційного номера для фізичної особи;
  - копію свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності;
  - перелік послуг, що пропонуються для надання суб'єктом господарювання;
  - режим роботи та номер телефону.
- (57) Протягом 14 робочих днів з дня отримання заяви територіальна ритуальна служба укладає із суб'єктом господарювання договір про надання послуг при наявності всього переліку документів, передбачених цим пунктом. Безпідставна відмова в укладенні договору не допускається, вона повинна бути аргументована.
- (58) Згідно з пунктом 8.2 Типового положення договір про надання ритуальних послуг укладається на термін три роки, але за згодою сторін цей термін може бути іншим.
- (59) Отже, законодавством надано виключне право ритуальним службам укладати договори про надання ритуальних послуг із суб'єктами господарювання, які виявили бажання здійснювати діяльність на ринку ритуальних послуг.
- (60) Наказом від 19.11.2003 № 193 Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства затверджений та зареєстрований в Міністерстві юстиції України 08 вересня 2004 року за № 1111/9710 «Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг» (далі – Необхідний мінімальний перелік окремих видів ритуальних послуг), до якого включено:
- оформлення договору-замовлення на організацію та проведення поховання;
  - оформлення свідоцтва про поховання;
  - копання могили (викопування могили ручним або механізованим способом, опускання труни з тілом померлого в могилу, закопування могили, формування намогильного насипу та одноразове прибирання території біля могили);
  - монтаж та демонтаж намогильної споруди при організації підпоховання в існуючу могилу;
  - кремація тіл померлих;
  - поховання та підпоховання урни з прахом померлих у колумбарну нішу, в існуючу могилу, у землю;

- зберігання урн з прахом померлих у крематорії;
- організація відправлення труни з тілом чи урни з прахом померлого за межі України;
- запаювання оцинкованої труни;
- замощення урни з прахом померлого в колумбарну нішу.

(61) Ритуальні послуги передбачені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг надаються ритуальною службою або суб'єктами господарювання, які уклали договір про надання ритуальних послуг з ритуальною службою.

5. ОБСТАВИНИ

Обставини встановлені за результатами розгляду заяви

- (62) За повідомленням Заявника, КП «Ритуальна служба», не виконує умови договору про надання ритуальних послуг, укладеного між Заявником та КП «Ритуальна служба» (далі – Договір) згідно з рішенням Господарського суду Кіровоградської області від 06.08.2020 у справі № 912/1044/20, залишеного без змін постановою Центрального апеляційного господарського суду від 02.11.2020, а саме:
- (63) - підпункт 3.1.1. пункту 3.1. розділу 3 Договору, в якому зазначено: «Ритуальна служба зобов'язана при зверненні особи, що зобов'язалася поховати померлого, забезпечити укладання договорів-замовлень, урахувавши при цьому побажання Замовника щодо Виконавців послуг»;
- підпункт 3.1.3. пункту 3.1 розділу 3 Договору, в якому зазначено: «Ритуальна служба зобов'язана у місцях оформлення договорів-замовлень надати Замовникові (виконавцю волевиявлення або особі, яка зобов'язалася поховати померлого) наочну інформацію, передбачену пунктом 6 Типового положення про ритуальну службу в Україні».
- (64) Відповідно до пункту 6 Типового положення ритуальна служба забезпечує у доступному для огляду місці, у якому проводиться оформлення замовлень на організацію та проведення поховання померлого, надання замовнику наочної інформації стосовно, зокрема:
- виконавців послуг, з якими укладені договори про надання послуг, їх адреси та режиму роботи;
  - переліку ритуальних послуг із зазначенням вартості, особливостей та термінів виконання замовлення;
  - необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг із зазначенням вартості, особливостей та термінів виконання.
- (65) В підпункту 3.2.1 пункту 3.2 розділу 3 Договору зазначено: «Виконавець послуг зобов'язаний подати до ритуальної служби перелік ритуальних послуг, їх характеристику та вартість. У разі внесення змін до вартості ритуальних послуг Виконавець послуг забезпечує доведення нової ціни до ритуальної служби шляхом передачі документів до ритуальної служби на протязі 10 днів».
- (66) Так, на виконання підпункту 3.2.1 пункту 3.2 розділу 3 зазначеного договору ФОП Головахою С.В. було надано до КП «Ритуальна служба» перелік ритуальних послуг, їх характеристику та тарифи, які затверджені рішенням виконавчого комітету Кіровоградської міської ради від 28.12.2016 № 704 «Про встановлення тарифів на ритуальні послуги, які визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг» (далі – Рішення № 704), і є діючими, оскільки зазначене рішення та додатки до нього не скасовано в частині встановлення тарифів на ритуальні послуги, визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних

послуг, які надаються ФОП Головахою С.В., що підтверджується відповіддю ВК Кропивницької міської ради листом від 21.01.2021 № 315/21-0514 на вимогу Відділення.

- (67) Слід зазначити, що станом на сьогодні Рішення № 704 є також діючим.
- (68) КП «Ритуальна служба» листом від 11.11.2020 № 326/1 повідомило Заявника, що тарифи ФОП Головахи С.В. на ритуальні послуги, які визначені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг встановлені Рішенням № 704 на даний час є економічно необґрунтованими, оскільки з моменту їх встановлення багаторазово змінились економічні чинники, які впливають на їх формування, тому Заявнику потрібно надати до КП «Ритуальна служба» перелік ритуальних послуг, їх характеристику та вартість відповідно до «Порядку встановлення та перегляду тарифів на ритуальні послуги, які визначені необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг», затвердженого рішенням виконавчого комітету Міської ради міста Кропивницького (на сьогодні – виконавчий комітет Кропивницької міської ради) від 25.08.2020 № 380 (далі – Порядок).
- (69) Згідно з пунктом 2.3 Порядку суб'єкти господарювання, які надають ритуальні послуги згідно з Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг, **за результатами роботи у звітному періоді (квартал, рік)** проводять економічний аналіз фактичних витрат на надання цих послуг щодо їх відповідності економічно обґрунтованому рівню витрат та розміру діючих тарифів.
- (70) Відповідно до пункту 2.4 Порядку, за результатами проведеного економічного аналізу суб'єктами господарювання приймається рішення про обґрунтованість діючих тарифів або необхідність їх перегляду.
- (71) Оскільки ФОП Головахою С.В. **протягом 2020 року та поточного періоду 2021 року ритуальні послуги не надавались**, провести економічний аналіз фактичних витрат на надання цих послуг не є можливим.
- (72) При цьому, Рішенням № 704 для ФОП Головахи С.В. встановленні тарифи на ритуальні послуги, які визначені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг та були розраховані відповідно до Єдиної методики визначення вартості надання громадянам необхідного мінімального переліку окремих видів ритуальних послуг, реалізації предметів ритуальної належності, затвердженою наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства 19.11.2003 № 194, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 18 березня 2004 року № 338/8937.
- (73) Таким чином, ФОП Головахою С.В. були надані КП «Ритуальна служба» всі документи, передбачені Типовим положенням, необхідні для здійснення господарської діяльності на ринку ритуальних послуг.
- (74) На вимогу Відділення КП «Ритуальна служба» листом від 21.05.2021 № 86/2 повідомила, що інформація стосовно переліку послуг, які визначені Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг із зазначенням їх вартості, які будуть надаватись ФОП Головахою С.В., буде розміщена в приміщенні КП «Ритуальна служба» у доступному для огляду місці, у якому проводиться оформлення замовлень на організацію та проведення поховання померлого, після прийняття ВК Кропивницької міської ради відповідного рішення про встановлення ФОП Головахи С.В. тарифів на зазначені послуги.

- (75) З огляду на нормативно – правові акти, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання на ринку ритуальних послуг, та з урахуванням встановлених обставин, бездіяльність КП «Ритуальна служба» щодо нерозміщення наочної інформації про надання ФОП Головахою С.В. ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, є неправомірною.
- (76) По-перше, відповідно до статті 10 Закону, надання ритуальних послуг, визначених Необхідним мінімальним переліком окремих видів ритуальних послуг здійснюється, зокрема, за договором про надання ритуальних послуг суб'єктами господарювання інших форм власності.
- (77) По-друге, відповідно до статті 12 Закону № 1102-IV особа, яка зобов'язалася поховати померлого, на підставі свідчення про смерть звертається згідно із статтею 8 цього Закону до сільського голови або ритуальної служби з приводу укладення відповідного договору-замовлення на організацію та проведення поховання. **Ця особа має право вибирати виконавців послуг серед суб'єктів господарської діяльності, які уклали договори із сільським головою або ритуальною службою про надання цих послуг.**
- (78) Отже, вищезазначена бездіяльність КП «Ритуальна служба» щодо нерозміщення наочної інформації про надання ФОП Головахою С.В. ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, призвела до обмеження конкуренції на ринку надання ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади.

6. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ДІЙ ВІДПОВІДАЧА

6.1. Антиконтурентні дії Відповідача

- (79) Згідно з частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» будь-які дії чи бездіяльність органу адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели до недопущення конкуренції, визначаються антиконтурентними діями.
- (80) Як свідчать матеріали справи, підтверджені зібраними доказами, бездіяльність КП «Ритуальна служба», яка полягає у нерозміщенні наочної інформації про надання ФОП Головахою С.В. ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, призвела до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади.
- (81) Тобто, внаслідок того, що КП «Ритуальна служба», як ритуальна служба, не розмістило наочну інформацію про всіх суб'єктів господарювання, які надають ритуальні послуги в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, потенційні споживачі даних послуг - замовники, позбавлені можливості обирати ритуальні послуги у ФОП Головахи С.В.
- (82) Враховуючи те, що Відповідач є не тільки ритуальною службою, а й учасником ринку надання ритуальних послуг – конкурентом суб'єктів господарювання, не розміщення наочної інформації про надання ФОП Головахою С.В. ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, призводить до обмеження конкуренції.

6.2. *Негативний вплив на конкуренцію*

- (83) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.
- (84) Частиною першою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму в господарській діяльності, здійснення заходів щодо демонополізації економіки, фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, консультативної та іншої підтримки суб'єктів господарювання, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління та контролю.
- (85) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції», органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (86) Тобто, реалізація КП «Ритуальна служба» повноважень щодо організації поховання померлого має здійснюватися з дотриманням вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції», зокрема, в частині сприяння розвитку конкуренції.
- (87) Вступ на ринок ритуальних послуг нових суб'єктів господарювання посилює конкуренцію на відповідному ринку, як наслідок, споживачі (замовники послуг) отримують послуги за цінами, які склалися внаслідок конкуренції.
- (88) Вищезазначене призводить до негативних наслідків для конкуренції на ринку надання ритуальних послуг в цілому, оскільки потенційні учасники ринку не мають можливості оцінити насиченість та конкурентність ринку ритуальних послуг, інші показники, що є бар'єром для вступу нових учасників.
- (89) У частині виконання функцій ритуальних служб, КП «Ритуальна служба», у розумінні конкурентного законодавства, є органом адміністративно-господарського управління та контролю, тому КП «Ритуальна служба» повинно сприяти розвитку конкуренції, а не обмежувати її (шляхом нерозміщення наочної інформації про надання ФОП Головахою С.В. ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади).
- (90) Бездіяльність КП «Ритуальна служба», яка полягає і нерозміщення наочної інформації про надання ФОП Головахою С.В. ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, свідчить про невжиття заходів, спрямованих на розвиток конкуренції на ринку ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади.
- (91) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» бездіяльність чи дії визнаються антиконкурентними, якщо вони призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (92) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентні дії органів адміністративно-господарського управління та контролю є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.

- (93) За приписами статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законом.
- (94) На Подання з попередніми висновками у справі, яке було надіслано сторонам у справі, ФОП Головаха С.В. листом від 21.07.2021 б/н повідомив, що зауважень до Подання не має, КП «Ритуальна служба» - не надало своїх клопотань, зауважень, пояснень.

7. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

- (95) Таким чином, доказами, зібраними у справі, доводиться, що бездіяльність КП «Ритуальна служба», яка полягає у нерозміщенні наочної інформації про надання ФОП Головахою С.В. ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, кваліфікується, як порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади.
- (96) Такі дії Відповідача є антиконкурентними, передбачені частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та заборонені відповідно до частини 3 статті 15 зазначеного Закону.

Ураховуючи викладене, керуючись статтею 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтею 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Південно-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати бездіяльність комунального підприємства «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» Кропивницької міської ради», яка полягає у нерозміщенні наочної інформації про надання фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади, порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 3 статті 50, частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели до обмеження конкуренції на ринку ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади.

2. Зобов'язати комунальне підприємство «Ритуальна служба – Спеціалізований комбінат комунально-побутового обслуговування» Кропивницької міської ради» припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 1 цього

рішення у двомісячний термін з дня отримання рішення, шляхом забезпечення у доступному для огляду місці, у якому проводиться оформлення замовлень на організацію та проведення поховання померлого, надання замовнику наочної інформації про надання фізичною особою-підприємцем Головахою Сергієм Володимировичем ритуальних послуг в територіальних межах Кропивницької міської об'єднаної територіальної громади згідно з Типовим положенням про ритуальну службу в Україні, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 19.11.2003 № 193 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо реалізації Закону України «Про поховання та похоронну справу», зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 08.09.2004 за № 1110/9709, про що повідомити Південно-східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова
адміністративної колегії

Дмитро МЕЛЬНИК

Члени адміністративної колегії:

Лариса ГРЕЧАНА

Вікторія ОНЩЕНКО

Наталія ІГНАТЕНКО

Денис ТИМАРЄВ

Секретар адміністративної колегії:

Ольга МОСЯКИНА